

Відгук
офіційного опонента на дисертаційну роботу
Корисєва Максима Валерійовича
на тему: «Методологічні засади оцінювання та регулювання дисбалансів
руху фінансових ресурсів в економіці України»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

1. Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами.

Об'єктивні зміни суспільно-економічних відносин, які мають місце в Україні, ставлять перед економічною наукою та практикою задачі розв'язання суперечностей взаємодії реального та фінансового секторів економіки в забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку. Поряд із забезпеченням реального сектора економіки у фінансовому секторі протягом останнього десятиріччя зародилися і почали активно розвиватися спекулятивні механізми створення фінансових активів окремо від реального сектора. Зрештою спекулятивні сегменти почали домінувати над іншими складовими фінансового сектора, відволікаючи значну частину фінансових активів із реального сектора економіки.

В сучасних умовах можливість повноцінної реалізації одного з базових завдань державної політики – забезпечення економічного розвитку країни – вимагає усунення диспропорцій, які виникають в умовах нерівномірності розвитку реального та фінансового секторів. Виведення фінансових ресурсів із реального сектору та їх акумулювання у фінансовому, значні фінансові перекоси призводять до чергової хвилі «фінансових бульбашок», що незабаром може відтворити обвал фінансового ринку та суттєво обмежує можливості економічного зростання в Україні. Тому сьогодні на перший план виходить необхідність обґрунтування теоретичних та методологічних засад розвитку методології оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України, розробки практичних підходів до застосування ефективних форм, методів та інструментів їх подолання.

Наукова проблема, вирішенню якої присвячена дисертаційна робота, є не достатньо розробленою, що з одного боку – складає наукове підґрунтя для продовження наукового пошуку в заданому напрямку, а з іншого боку – узагальнення досягнень економічної думки з даної проблематики. Незважаючи на значну кількість наукових розробок в зазначеній сфері, ця проблематика розглядається фрагментарно. Подальшого дослідження вимагає ряд питань, пов'язаних, зокрема, з удосконаленням розуміння сутності диспропорцій, що виникають під час руху фінансових ресурсів в економіці країни, дослідженням інструментарію виявлення впливу таких диспропорцій на розвиток фінансового

Міністерство освіти і науки України
Українська академія банківської справи
ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ
23.11.2015 рр. № 20-005/1797

сектору, товарно-сировинного ринку та економіки країни в цілому, розвитком концепції та стратегічних заходів щодо подолання диспропорцій руху фінансових ресурсів. Саме на вирішення цих важливих і актуальних наукових проблем спрямоване дисертаційне дослідження.

Тематика дисертаційного дослідження відповідає державним, галузевим та регіональним науковим програмам і темам. Крім того, розробки дисертанта узгоджуються з загальними напрямками науково-дослідної діяльності Української академії банківської справи. Автор приймав участь у роботі над темами: «Сучасні технології фінансово-банківської діяльності в Україні» (номер державної реєстрації 0102U006965), «Реформування фінансової системи України в умовах євроінтеграційних процесів» (номер державної реєстрації 0109U006782), «Конкурентоспроможність національної економіки в умовах євроінтеграції» (номер державної реєстрації 0111U009459), «Розвиток механізму функціонування банківської системи України під впливом іноземного капіталу» (номер державної реєстрації 0107U012112). До звітів за цими темами увійшли пропозиції дисертанта щодо: удосконалення механізму застосування інструментарію монетарної політики з метою подолання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України; напрямків зміни у механізмі функціонування фінансових і товарно-сировинних ринків в умовах фінансіалізації економіки; вимірювання дисбалансів руху фінансових ресурсів та наслідків впливу іноземного капіталу на формування цих дисбалансів в Україні.

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові результати, висновки і рекомендації, викладені в дисертації, характеризуються високим рівнем обґрунтованості, є достатньо аргументованими, про що свідчить структурна побудова та зміст роботи, обсяг проаналізованого фактичного матеріалу, законодавчих актів, статистичної інформації. Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, підтверджується широким переліком опублікованих робіт за темою дисертації та їх оприлюдненням на профільних міжнародних науково-практичних конференціях.

Висновки являють собою логічно обґрунтований підсумок виконаної роботи та повністю відображають основні положення проведеного дослідження, а також можливі напрямки їхнього практичного застосування.

3. Повнота викладення основних результатів в опублікованих наукових працях.

Основні наукові положення, висновки і результати дослідження опубліковано в 48 наукових працях загальним обсягом 39,3 друк. арк., з яких особисто автору належить 36,1 друк. арк., у тому числі 1 одноосібна

монографія, розділи у 3 колективних монографіях, 24 статті у наукових фахових виданнях з економіки, 5 статей у міжнародних наукових виданнях, 1 стаття у інших виданнях, 14 публікацій у збірниках матеріалів конференцій.

Ознайомлення зі змістом наукових праць Корнєєва М.В. дає змогу зробити висновок щодо повноти відображення в них основних положень та результатів дисертаційної роботи. Результати дисертаційної роботи Корнєєва М. В. у повній мірі оприлюднені до захисту дисертації. Зміст і оформлення наукових праць відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України.

Автореферат оформлений згідно з вимогами Міністерства освіти і науки України, у стислій формі передає основні положення дисертації, не містить інформації, яка не наведена в роботі.

4. Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз наукових результатів дисертаційного дослідження дає підстави стверджувати, що робота містить ряд важливих теоретичних і науково-методологічних положень, які суттєво розвивають економічну науку.

Наукові результати в узагальненому вигляді спрямовані на вирішення важливої наукової проблеми, що полягає у розвитку теоретико-методологічних засад, розробці науково-методичного забезпечення і практичних рекомендацій щодо оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в умовах фінансіалізації економіки. Інструментарієм вирішення цієї проблеми є авторські теоретичні та методичні розробки з питань оцінювання дисбалансів руху фінансових ресурсів, визначення взаємозв'язків цих дисбалансів з індикаторами економічного розвитку, фінансовим сектором, товарно-сировинними ринками, інвестиційними потоками, узгодження заходів щодо регулювання товарно-сировинних та фінансових ринків в контексті подолання дисбалансів руху фінансових ресурсів.

Наукові результати дисертаційної роботи, які містять елементи наукової новизни, на наш погляд, доцільно згрупувати в три блоки.

Перший блок наукових результатів роботи містить здобутки дисертанта, що суттєво розширюють категоріально-понятійне поле дослідження руху фінансових ресурсів. Так, зокрема, автором:

- поглиблено систематизацію положень основних економічних шкіл та теорій з точки зору питання взаємодії фінансового та реального секторів економіки, що здійснено шляхом виокремлення суб'єктів, інструментів та причин їх взаємодії. Це дало можливість пояснити втрату зв'язків між фінансовим та реальним секторами, та відповідно обґрунтувати теоретико-методологічний базис дослідження дисбалансів руху фінансових ресурсів (стор. 34-43);
- запропоновано власний погляд до визначення поняття «фінансіалізація» (стор. 50-59). На відміну від існуючих підходів, автор: 1) систематизує існуючі визначення у вигляді акціонерного, інноваційного, нагромаджувального,

внутрішньогосподарського та гегемоністичного підходів, що дозволяє сформувати комплексне поняття фінансіалізації; 2) обґрунтовує багаторівневість прояву фінансіалізації (мікро-, мезо-, макро- та мегаекономічний рівні); 3) визначає джерела виникнення та поширення фінансіалізації;

- досліджено економічну природу формування дисбалансів руху фінансових ресурсів шляхом використання постулатів теорії циклічності нагромадження капіталу на рівні світової економіки Дж. Аррігі та теорії довгих хвиль М. Кондратьєва, завдяки чому стає можливим виділення фаз руху фінансових ресурсів залежно від їх місця та ролі в обслуговуванні економічного обороту країни (стор. 60-78);
- удосконалено розуміння сутності дисбалансів руху фінансових ресурсів з позиції диспропорційності в напрямках використання фінансових ресурсів, яка характеризується переорієнтацією їх з обслуговування товарних відносин у реальному секторі економіки на використання у фінансовому з метою отримання економічної вигоди. Це обґрунтовує трансформацію процесів руху фінансових ресурсів залежно від їх напрямків і мети використання, обумовлену фінансіалізацією (стор. 78);

Наведені положення суттєво розвивають теорію взаємодії реального та фінансового секторів економіки, визначають економічну сутність диспропорцій, які виникають під час руху фінансових ресурсів, їх роль та місце в загальних процесах суспільно-економічного розвитку. Вони вносять узгодженість у теоретичні дослідження, розширюють горизонт наукових розробок у напрямку встановлення місця та ролі реального та фінансового секторів, підвищують визначеність щодо застосування відповідних методів і прийомів наукових досліджень тощо.

Другий блок наукових результатів роботи містить здобутки дисертанта щодо прикладного обґрунтування концептуальних положень оцінювання дисбалансів руху фінансових ресурсів шляхом формалізації взаємозв'язків в межах основних соціально-економічних процесів. Так, зокрема, автором:

- розроблено підхід до оцінювання залежності між дисбалансами руху фінансових ресурсів та процесами фінансіалізації. Використання методу головних компонент в якості інструментарію дало можливість з'ясувати вагомість індикаторів фінансіалізації, в тому числі підтвердити кредитний бум як одну з передумов створення «фінансових бульбашок» (стор. 101-109);
- встановлено зв'язок між дисбалансами руху фінансових ресурсів (у вигляді інтегрального показника) та стійкістю фінансового сектору економіки (у вигляді індикаторів фінансової стійкості, рекомендованих експертами МВФ і Світового банку) на прикладі країн з різним рівнем економічного розвитку. Формалізація такого зв'язку дозволила виявити причини зниження стійкості

фінансового сектору країни під впливом фінансіалізації, що розширює об'єкти застосування регуляторних заходів на фінансовому ринку (стор. 117-143);

- виявлено зв'язок між рівнем розвитку фінансового сектору та економічною активністю в реальному секторі. З метою подальшої розбудови фінансового сектору в напрямку підвищення капіталізації, якості та доступності фінансових послуг підтверджено гіпотезу щодо прямого впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на конвергентні процеси у фінансовому та реальному секторах економіки на основі використання регресійного моделювання з урахуванням індивідуальних відмінностей лонгітюдних даних та врахування активів нефінансових корпорацій (стор. 151-159);
- встановлено напрям впливу (а саме негативний) дисбалансів руху фінансових ресурсів на економічне зростання як у короткостроковому, так і довгостроковому періодах, що здійснено за допомогою індексу фінансіалізації (включає співвідношення: грошового агрегату М3 до валового внутрішнього продукту; обсягів кредитів приватному сектору до валового внутрішнього продукту; активів фінансового сектору до валового внутрішнього продукту) та шляхом побудови авторегресійної моделі з розподілим лагом (стор. 181-202);
- встановлено напрям впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на соціальний розвиток країни за допомогою багатофакторної регресійної моделі з фіксованими ефектами в розрізі таких критеріїв як рівномірність розподілу доходів населення, рівень та глибина бідності, рівень зайнятості в економіці. Розробки автора дозволяють обґрунтовано підійти до встановлення цільових орієнтирів під час реалізації фінансової та соціальної політик країни (стор. 226-247);
- формалізовано зв'язок між дисбалансами руху фінансових ресурсів та окремими інвестиційними індикаторами (обсяги інфраструктурних та прямих іноземних інвестицій, нагромадження капіталу) шляхом розробки науково-методичного підходу, який дозволяє виявити особливості руху інвестиційних ресурсів під впливом фінансіалізації економіки та передбачає застосування регресійної моделі з фіксованими ефектами на основі лонгітюдних даних (стор. 265-279);
- за допомогою проведення історико-логічного аналізу згруповано сукупність факторів – причин посилення впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на товарно-сировинні ринки, що дозволяє довести причинно-наслідковий зв'язок між такими дисбалансами та дивергенцією фінансового і реального секторів економіки. Групування факторів здійснено за такими аспектами: лібералізація валютно-фінансового регулювання, розвиток технологій торго-

вельної діяльності, поширення фінансових інновацій, трансформація психолого-поведінкової моделі (стор.290-295).

- доведено суттєвий вплив ринків деривативів на цінові показники товарно-сировинних ринків в умовах фінансіалізації економіки. Відокремлено традиційні фундаментальні фактори впливу на кон'юнктуру товарно-сировинних ринків та фактори, пов'язані з дисбалансами руху фінансових ресурсів (стор. 304-327);

Наведені положення суттєво розвивають теорію і практику управління дисбалансами руху фінансових ресурсів в умовах фінансіалізації економіки. Розроблені автором рекомендації призначені для використання у поточній діяльності державних і місцевих органів влади, суб'єктів фінансового і реального секторів економіки тощо.

Третій блок наукових результатів роботи містить здобутки дисертанта щодо формування методологічних засад регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів. Так, зокрема, автором:

- визначено, що підвищення прозорості фінансових і товарно-сировинних ринків, посилення регулювання ринків товарних деривативів та наділення регуляторів правами «кредитора останньої інстанції», розмежування спекулятивних та хеджувальних операцій, введення додаткового оподаткування фінансових трансакцій є ключовими принципами концепції регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів. Авторський підхід характеризується орієнтацією на узгодженні інтересів регуляторів фінансових і товарно-сировинних ринків під час розробки стратегічних регуляторних заходів (стор. 350-369);
- розроблено науково-методичний підхід до врахування часових лагів між застосуванням інструменту державного регулювання та отриманням ефекту від його дії, що передбачає використання різних заходів фінансової політики та дозволяє визначити взаємоузгоджені напрямки коригування дисбалансів руху фінансових ресурсів в умовах фінансіалізації економіки (стор. 371-396).

Наведені положення суттєво розвивають теорію і практику регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в умовах фінансіалізації економіки. Рекомендації автора призначені для використання у поточній діяльності державних регуляторних органів.

5. Практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Основні наукові положення дисертаційного дослідження доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій, що у комплексі формують підґрунтя для розвитку державної політики, спрямованої на подолання дисбалансів руху фінансових ресурсів. Запропоновані в роботі методологічні узагальнення, методичні рекомендації призначені для використання в прак-

тичній діяльності державних і місцевих органів влади, суб'єктів фінансового та реального секторів економіки.

Результати дослідження автора щодо оцінювання впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на соціально-економічний розвиток України використано в Апараті Ради НБУ (довідка № 10-00009/49476 від 16.07.2015 р.). В діяльності Нацкомфінпослуг враховуються рекомендації дисертанта щодо мінімізації негативного впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на розвиток ринків (довідка №4250/03-10 від 16.07.2015 р.). В практичній роботі ПАТ «АКБ Конкорд» використано положення дисертації щодо наслідків впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на стійкість фінансового сектору країни (довідка № 38-01 від 20.11.2014 р.). Фахівцями Департаменту економічного розвитку Дніпропетровської обласної державної адміністрації в поточній діяльності враховуються рекомендації автора щодо ідентифікації взаємозв'язків між рівнем дисбалансів руху фінансових ресурсів та соціально-економічним розвитком регіону (довідка №1424/0/31-14 від 19.11.2014 р.). В практичній діяльності ПАТ «АБ Рада банк» використано результати розробок автора, отриманих на основі аналізу динаміки індексів світових товарних та ф'ючерсних ринків (довідка № 01-05/564 від 25.11.2014 р.). Спеціалістами ТОВ «Компанія «Дніпро-Агротехніка» враховуються положення дисертації щодо диспропорцій руху інвестиційних ресурсів в умовах фінансіалізації економіки України (довідка № 0310/5 від 03.10.2014 р.). В діяльність ПрАТ «СК Арсенал Страхування» впроваджено результати дослідження дисертанта щодо обґрунтування сценаріїв функціонування фінансового сектору економіки в умовах її фінансіалізації (довідка № 384 від 18.02.2015 р.), а фахівцями фінансово-економічного департаменту Дніпропетровської міської ради використовуються напрацювання дисертанта щодо впливу інструментів фінансової політики на рівень дисбалансів руху фінансових ресурсів в умовах фінансіалізації економіки (довідка № 138/13 від 21.05.2015 р.).

Матеріали дисертаційного дослідження використовуються у навчальному процесі Української академії банківської справи при викладанні дисциплін «Державне управління економікою», «Державний фінансовий менеджмент», «Інвестування» (акт від 25.03.2015 р.), Національного гірничого університету – «Ринок фінансових послуг», «Облік фінансових деривативів», «Контролінг інвестицій» (довідка від 05.06.2015 р. № 07-19/100) та Дніпропетровського гуманітарного університету – «Економічна теорія», «Страхова справа», «Фінанси та фінанси підприємств», «Основи підприємницької діяльності» (акт від 30.10.2014 р.).

6. Дискусійні положення та зауваження до роботи.

В цілому позитивно оцінюючи наукове та практичне значення одержаних Корнеевим М.В. результатів, слід вказати на деякі дискусійні положення, що мають місце в дисертаційній роботі:

1. Робота значно виграла б, якби автор у тексті першого розділу дисертації навів підтвердження його висновкам щодо екзогенного характеру початкового формування дисбалансів руху фінансових ресурсів на 1 та 2 фазах руху фінансових ресурсів в Україні (стор.82-83).

2. У тексті роботи наводиться періодизація взаємодії фінансового та реального секторів за критеріями інституційно-правових умов, характерних особливостей реальної та фінансової сфер для України, виокремлюючи шість етапів розвитку такої взаємодії (стор. 43-47), водночас на рис. 1.20 (стор. 81) не відображено ці етапи, а з'являються фази руху фінансових ресурсів. На наш погляд, ця суперечність потребує додаткового обґрунтування.

3. У першому розділі роботи виокремлено наслідки фінансiалiзацiї в межах рiзних рiвнiв (iндивiдуумiв, компанiй, економiк) (стор.59). В глобалiзацiйних та трансформацiйних умовах розвитку економiки, при постiйному посиленнi впливу на вiтчизняну економiку МВФ, Свiтового банку автору доцiльно було б розкрити наслідки мегарiвня – зокрема на мiждержавному рiвнi.

4. У процесі розвитку автором методологічних засад оцінювання дисбалансів руху фінансових ресурсів спостерігається певна суперечність, а саме дисертант розробляє та використовує декілька показників для відображення таких дисбалансів. Так, в другому розділі це інтегральний показник дисбалансів руху фінансових ресурсів (стор.101-109), в третьому розділі, під час дослідження впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на економічне зростання – це індекс фінансiалiзацiї (стор.183-186). Відтак виникає питання щодо можливості дублювання показників та (або) їх заміщення.

5. Досить суперечливою є позиція автора щодо того, що дисбаланс руху фінансових ресурсів може породжуватися лише фінансiалiзацiєю економiки (стор.78-79). Робота значно б виграла, якщо автор розглянув обернену ситуацію, коли виникнення дисбалансів призводить до підвищення рівня фінансiалiзацiї.

6. В цілому погоджуючись з авторським підходом щодо оцінювання дисбалансів руху фінансових ресурсів (стор.101-109,470), хотілося б зазначити, що висновки автора були б більш повними, якби він обґрунтував критичні рівні дисбалансів руху фінансових ресурсів на основі ретроспективних даних про фінансові кризи в Україні та світі.

7. На стор. 105-107 та 183-185 дисертації зазначено, що при оцінюванні дисбалансів руху фінансових ресурсів автор ґрунтувався на результатах застосування методу головних компонент. На нашу думку, даний метод є не зовсім коректним, оскільки виокремлення релевантних факторів за допомогою даного методу сильно залежить від часового горизонту дослідження та коректності підбору початкової вибірки факторів, що може призвести до викривлення отриманих результатів. Виходячи з цього, метод головних

компонент потребує додаткової перевірки іншим методом, або відповідного обґрунтування вхідних даних.

Однак висловлені побажання та зауваження не зменшують високий науково-теоретичний та прикладний рівень проведеного здобувачем дослідження.

7. Загальна оцінка дисертації та її відповідність встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України.

Дисертація Корнеєва Максима Валерійовича на тему «Методологічні засади оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України» являє собою завершену наукову працю, спрямовану на нове вирішення актуальної наукової проблеми розвитку теоретико-методологічних засад, розробки науково-методичних і практичних рекомендацій щодо оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в умовах фінансіалізації економіки України.

Тематика дисертаційного дослідження Корнеєва М.В. є актуальною і відповідає пріоритетним напрямкам державної політики України та науковим програмам національного і місцевого значення. Робота виконана високому науковому та практичному рівнях, з урахуванням чинних вимог і являє собою логічно побудоване дослідження, що має новаторський характер. Оpubліковані автором праці повністю висвітлюють основні результати дисертації. Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації. Тема та зміст дисертаційної роботи відповідають паспорту спеціальності 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит.

На підставі поведеної експертизи можна зробити висновок, що представлена дисертаційна робота на тему «Методологічні засади оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України» відповідає вимогам п.п. 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року, а її автор – Корнеєв Максим Валерійович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент,
завідувач кафедри фінансів та
фінансово-економічної безпеки
Харківського навчально-наукового
інституту ДВНЗ «Університет
банківської справи»
Міністерства освіти і науки України,
доктор економічних наук, професор

Г.М.Азаренкова

*Людмила Азаренкова Г.М. Азаренкова
Міністерства освіти і науки України
вул. Дзержинського, 10, Харків, Україна*

ВІДГУК

офіційного опонента

**на дисертаційну роботу Корнєєва Максима Валерійовича
на тему: «Методологічні засади оцінювання та регулювання дисбалансів
руху фінансових ресурсів в економіці України», подану на здобуття
наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю
08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит**

Актуальність теми дослідження

Новітні тенденції у сфері функціонування фінансового сектору економіки викликають інтерес, який реалізується у дослідженні змін інституціональної системи фінансового посередництва, появи нового виміру макрофінансової активності, завдяки чому такий сектор виводиться на передній план практично усього спектру трансформацій у глобальному масштабі. Наслідки розгортання останньої світової фінансової кризи свідчать про те, що розвиток фінансового сектору має істотні внутрішні протиріччя, відбувається циклічно, що зумовлює можливість повторення криз. Збої в функціонуванні такого сектору можуть дестабілізувати реальну економіку, а традиційні підходи до його регулювання переважно базуються на ліберальній моделі позитивного невтручання та виявилися неспроможними попередити та нейтралізувати кризу. Тому регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіках є ключовим завданням національних регуляторних органів. Посткризовий етап розвитку економік ряду країн світу відзначається формуванням нових парадигм у механізмі регулювання за їх фінансовими секторами, домінуючими серед яких стали: перехід до централізації регулятивних функцій на основі створення нових органів чи реорганізації діючих із наділенням їх новими правами та повноваженнями; посилення регулювання шляхом установлення нових вимог, розширення нормативної бази, кола об'єктів та учасників. Зазначені положення обумовлюють необхідність активізації наукових системних досліджень з приводу оцінювання та подальшого регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці окремої країни. Таким чином, розроблені автором методологічні засади оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України слід вважати цілком актуальними та такими, що мають важливе теоретичне та практичне значення.

Міністерство освіти і науки України
Українська асоціація банківської справи
ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ
26.11.2015 рр. № 10-025/1810

Зв'язок теми з державними та галузевими науковими програмами, пріоритетними напрямками розвитку науки

Дисертаційна робота виконана згідно з пріоритетними напрямками наукових досліджень в рамках державних і галузевих програм та тематикою науково-дослідних робіт Української академії банківської справи: «Сучасні технології фінансово-банківської діяльності в Україні» (номер державної реєстрації 0102U006965), «Реформування фінансової системи України в умовах євроінтеграційних процесів» (номер державної реєстрації 0109U006782), «Конкурентоспроможність національної економіки в умовах євроінтеграції» (номер державної реєстрації 0111U009459), «Розвиток механізму функціонування банківської системи України під впливом іноземного капіталу» (номер державної реєстрації 0107U012112). До звітів за цими темами включено пропозиції автора щодо: інструментів монетарної політики задля подолання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України; перебудови фінансових і товарно-сировинних ринків в умовах фінансіалізації економіки; оцінювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України та наслідків впливу іноземного капіталу на формування таких дисбалансів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові положення, які знайшли своє відображення в дисертації, достатньо повно досліджені та обґрунтовані, про що свідчить структурна побудова та зміст дисертаційної роботи, перелік використаної літератури, обсяг проаналізованих статистичних даних. Автором опрацьовано 590 літературних джерел за темою дисертації, використана офіційна статистична інформація, а також дані, отримані автором особисто.

Мета, об'єкт і предмет дослідження відповідають обраній темі дисертації. Мета наукового дослідження, яка полягає в розвитку теоретико-методологічних засад, розробці науково-методичного забезпечення і практичних рекомендацій щодо оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в умовах фінансіалізації економіки України, досягнута. Зміст сформульованих наукових завдань структурно-логічно узгоджений та розкриває поставлену мету.

Автором розроблені теоретичні та методичні основи вирішення наукової проблеми розвитку теоретико-методологічних засад, розробки науково-методичного забезпечення і практичних рекомендацій щодо оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці.

Зроблені автором висновки являють собою логічно обґрунтований підсумок виконаної роботи та в повній мірі відображають основні положення прове-

деного дослідження та можливі результати їх впровадження. Вони ґрунтуються на створенні дієвих для економіки України інструментів регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів, деталізації ключових положень концепції регулювання таких дисбалансів, забезпеченні гармонізованого розвитку фінансового та реального секторів економіки, удосконаленні методології оцінювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці. Теоретичні та методологічні положення дисертації ілюструються фактичним матеріалом, є достатньо обґрунтованими.

Ступінь достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації Корнєєва М.В., підтверджується використанням опрацьованого первинного матеріалу, статистичних даних, довідкової інформації і результатів досліджень, опублікованих у монографіях, наукових журналах.

Основні наукові положення, висновки та пропозиції опубліковані в монографіях (з них 1 одноосібна та 3 розділи у колективних), наукових фахових виданнях України з економіки (24 статті) та міжнародних наукових (5 статей) та інших виданнях (1 стаття). Теоретичні та методологічні положення дисертаційної роботи доповідалися, обговорювалися й одержали позитивну оцінку на 14 міжнародних науково-практичних конференціях з широкою географією проведення, які відбулись у 2013–2015 роках в Україні (містах Миколаїв, Ужгород, Київ, Львів, Запоріжжя, Чернівці, Донецьк, Одеса), у Великобританії (м. Шеффілд), у Чехії (м. Прага), у Болгарії (м. Софія), у Польщі (м. Пшемисьль). Достовірність наукових результатів дисертаційного дослідження також підтверджується використанням сучасних методів наукового пізнання, впровадженням результатів дослідження в практику роботи державних установ, фінансових посередників та їх регуляторів, суб'єктів реального сектору. Автор в процесі дослідження орієнтувався на сучасну методологію наукових досліджень.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

У дисертації сформульовано та обґрунтовано сукупність положень, які характеризуються суттєвою науковою новизною і свідчать про особистий внесок її автора в розвиток науки, який полягає в методологічному забезпеченні розвитку теоретико-методологічних засад, розробці науково-методичного забезпечення і практичних рекомендацій щодо оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України.

На основі узагальнення ключових характеристик у рамках наукових підходів до трактування змісту поняття «фінансіалізація» автором обґрунтовано власне бачення його сутності, яке відрізняється від існуючих системністю за рахунок чіткої структурованості, взаємопов'язаності сукупності елементів, а також розмежуванням рівнів прояву (мікро-, мезо-, макро- та мегаекономічний рівні) та уточненням джерел виникнення і поширення фінансіалізації (стор. 50-59).

В роботі поглиблено методологію наукових досліджень в межах обраної автором проблематики шляхом ідентифікації економічної природи формування дисбалансів руху фінансових ресурсів. Це дозволило автору стверджувати, що виходячи з теорії циклічності нагромадження капіталу в межах світової економіки Дж. Аррігі та теорії довгих хвиль М. Кондратьєва існує чотири фази руху фінансових ресурсів залежно від їх місця та значення в обслуговуванні економічного обороту країни (стор. 60-80). Даний підхід акцентує увагу на закономірностях руху фінансових ресурсів протягом еволюційного розвитку економік та створює підґрунтя для удосконалення розуміння змісту поняття «дисбаланс руху фінансових ресурсів» як диспропорційності використання фінансових ресурсів за напрямками, що характеризується переорієнтацією їх з обслуговування товарних відносин у реальному секторі економіки на генерування підвищених потенційних економічних вигод у фінансовому секторі (стор. 78). Авторське розуміння дозволило встановити зв'язок між дисбалансами руху фінансових ресурсів та фінансіалізацією та, на відміну від існуючих підходів, визначити трансформаційні зміни в русі фінансових ресурсів залежно від їх напрямків та мети використання.

Істотне місце у дисертаційній роботі відводиться дослідженню еволюції наукових поглядів у межах різних економічних теорій щодо реалізації взаємодії фінансового та реального секторів. Так, при їх розгляді автором здійснено групування за сутністю наукової думки на роль і характер взаємодії фінансового та реального секторів (стор. 35-43). Систематизацію теорій взаємодії фінансового та реального секторів здійснено шляхом виокремлення суб'єктів, інструментів і мотивів такої взаємодії, що, на відміну від існуючих підходів, дало можливість сформулювати методологічний базис трансформації ролі фінансового сектору в економіці країни по відношенню до реального від обслуговуючо-пасивної до відносно функціонально самостійної та автономної, розвинути теорію дисбалансів руху фінансових ресурсів.

Вперше автор запропонував науково-методичний підхід до оцінювання залежності дисбалансів руху фінансових ресурсів від процесів фінансіалізації,

обґрунтувавши інформаційну базу дослідження фінансіалізації з подальшим використанням методу головних компонент, що дозволило йому сформулювати інтегральний показник дисбалансів руху фінансових ресурсів (стор. 91-109). Крім того, в роботі оцінено динамічні зрушення дисбалансів руху фінансових ресурсів в розрізі різних країн світу (стор. 109-113).

На основі ґрунтовного аналізу досвіду світових фінансових криз у роботі обґрунтовано основні індикатори для вимірювання стійкості фінансового сектору (зокрема Z-score, рекомендований для використання Світовим Банком та індикатори фінансової стійкості Міжнародного Валютного Фонду) з подальшим встановленням зв'язків з інтегральними показниками дисбалансів руху фінансових ресурсів протягом докризового та посткризового періодів за групами країн. Автором за результатами проведеного аналізу з'ясовано умови-дестабілізатори стійкості фінансового сектору країни під впливом фінансіалізації, які і є об'єктом застосування регуляторних заходів на фінансових ринках (стор. 117-143).

На підставі вивчення досвіду процесів конвергенції реального та фінансового секторів (стор. 144-150) автором розвинуто науково-методичне забезпечення оцінювання впливу фінансового сектору на рівень економічної активності в реальному секторі та підтверджено гіпотезу щодо прямого впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на конвергентні процеси у цих секторах економіки на основі застосування регресії з урахуванням індивідуальних відмінностей лонгітюдних даних ряду країн Центральної та Східної Європи (а саме України, Польщі, Латвії, Литви, Естонії, Угорщини, Словаччини, Чехії та Болгарії) та врахування активів нефінансових корпорацій. Побудовані автором моделі є прийнятними та статистично значущими (стор. 151-159).

До суттєвих здобутків автора слід віднести удосконалення науково-методичних підходів до виявлення впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на економічне зростання, соціальний розвиток країни (з використанням критеріїв рівномірності розподілу доходів населення, рівня та глибини бідності, рівня зайнятості в економіці). При формалізації впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на економічне зростання автор базується на використанні розробленого індексу фінансіалізації, до складу якого включено три індикатори (співвідношення: грошового агрегату М3 до валового внутрішнього продукту; обсягів кредитів приватному сектору до валового внутрішнього продукту; активів фінансового сектору до валового внутрішнього продукту), та застосуванні авторегресійної моделі з розподіленим лагом виявив негативні наслідки дисбалансів руху фінансових ресурсів як у короткостроковому, так і довгостроковому пері-

одах (стор. 181-202). У роботі доведено, що дисбаланси руху фінансових ресурсів позитивно впливають на соціальний розвиток в Україні. Цей вплив проявляється через зростання рівномірності розподілу доходів населення, скорочення рівня та глибини бідності, а також зниження рівня безробіття. Водночас спостерігається скорочення позитивного ефекту дисбалансів руху фінансових ресурсів для соціального розвитку країни при більш високому рівні розвитку фінансового сектору, що підтверджують результати, отримані автором для країн з високим рівнем економічного розвитку (стор. 226-248). Автором удосконалено науково-методичний підхід до визначення залежності між дисбалансами руху фінансових ресурсів та інвестиційними потоками в економіці. Побудовані регресійні моделі на основі лонгітюдних даних країн Східної Європи дозволили формалізувати вплив дисбалансів руху фінансових ресурсів на обсяги інфраструктурних та прямих іноземних інвестицій, динаміку нагромадження капіталу та стверджувати, що виникнення таких дисбалансів внаслідок фінансіалізації не сприяє розвитку інвестиційної активності у країнах Європи, а лише посилює фінансові диспропорції шляхом спрямування прямих іноземних інвестицій у фінансові сектори цих країн (стор. 265-281).

Узагальнення ключових ознак, якими характеризується фінансіалізація товарно-сировинних ринків дозволили автору здійснити групування детермінант посилення впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на функціонування цих ринків (стор. 282-303). В результаті виявлено, що лібералізація валютно-фінансового регулювання, розвиток технологій торговельної діяльності, поширення фінансових інновацій, трансформація психологічно-поведінкової моделі призвели до дивергенції фінансового і реального секторів. У зв'язку з відривом фінансового сектору від реального та посиленням ролі деривативів і фінансіалізації у цьому процесі, обґрунтовано сукупність традиційних факторів впливу на кон'юнктуру товарно-сировинних ринків та факторів, пов'язаних з дисбалансами руху фінансових ресурсів, що дозволило сформулювати підґрунтя для коригування системи моніторингу фінансового сектору. За результатами практичної апробації запропонованого автором підходу встановлено залежність цінних показників товарно-сировинних ринків від тенденцій функціонування ринків деривативів на основі формалізації зв'язків між індексами світових ф'ючерсних та товарно-сировинних ринків (стор. 304-328).

В дисертаційній роботі розкрито та деталізовано положення концепції регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів, яка базується на поєднанні комплексних та гармонізованих заходів щодо перебудови фінансових і товарно-сировинних ринків, спрямованих на зниження деструктивного впливу таких

дисбалансів, які передбачають підвищення їх прозорості, посилення регулювання ринків товарних деривативів та наділення регуляторів правами «кредитора останньої інстанції», розмежування спекулятивних та хеджувальних операцій, введення додаткового оподаткування фінансових трансакцій (стор.350-370). Заслужує на увагу запропонований автором підхід до реалізації державного регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів шляхом визначення переліку інструментів, які є найбільш дієвими для економіки України, враховують часові лаги між застосуванням інструменту та отриманням ефекту від його дії, передбачають використання заходів як фіскальної, так і монетарної політик (стор. 371-396).

Повнота відображення результатів дослідження в опублікованих працях і авторефераті

Вивчення дисертації та автореферату Корнєєва М.В. свідчить про відповідність змісту автореферату основним положенням дисертаційної роботи. Дослідження має концептуальний, прикладний аспекти, що є характерним для наукової роботи відповідного рівня. В авторефераті в повній мірі розкрито всі основні наукові результати, які отримано в процесі дослідження, ступінь новизни розробок, висновки та рекомендації роботи. Дисертація та автореферат відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України, що пред'являються до докторських дисертацій за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит.

Кількість, обсяг і якість друкованих праць відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. Результати дисертації відображено у 48 наукових працях, у тому числі 24 роботи опубліковано у наукових журналах і збірниках наукових праць, що визнані фаховими з економіки; 5 статей – в міжнародних наукових виданнях, 1 стаття – в інших виданнях; 14 публікацій – у збірниках матеріалів конференцій; 1 одноосібна монографія; розділи в 3 колективних монографіях. Загальний обсяг опублікованих робіт складає 39,3 друк. арк., з них особисто автору належить 36,1 друк. арк. У публікаціях, виконаних у спів-авторстві, особистий внесок дисертанта відображено повною мірою.

Дисертація Корнєєва М.В. відзначається логічністю побудови, завершеністю, обґрунтованістю наукових положень та висновків, сучасним науковим стилем подачі матеріалу, а також містить достатню кількість таблиць, рисунків, які подаються безпосередньо в основній частині дисертації і виносяться в додатки.

Значення дослідження для науки та практики, шляхи використання його результатів

Теоретичне й практичне значення виконаного дисертаційного дослідження полягає в розробці нових та вдосконаленні існуючих науково-методичних підходів до оцінювання дисбалансів руху фінансових ресурсів та наслідків їх впливу на економічне зростання, соціальний розвиток, інвестиційні потоки, а також комплексного регулювання таких дисбалансів. Це дозволило Корнєєву М.В. розробити підходи до вирішення існуючої наукової проблеми – розвитку теоретико-методологічних засад, розробки науково-методичного забезпечення і практичних рекомендацій щодо оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в умовах фінансіалізації економіки.

Практичне значення виконаного дисертаційного дослідження полягає в тому, що висновки та пропозиції автора можуть бути використані у практичній діяльності органів державної влади, суб'єктів фінансового та реального секторів економіки. Зокрема, окремі положення дисертації впроваджені у практичну діяльність ТОВ «Компанія «Дніпро-Агротехніка» при прийнятті інвестиційних рішень в умовах фінансіалізації економіки (довідка № 0310/5 від 03.10.2014 р.). Крім того, наукові і методичні положення дисертаційного дослідження Корнєєва М.В. використано в практичній діяльності: Апарату Ради НБУ при здійсненні аналізу фінансового і економічного стану країни (довідка № 10-00009/49476 від 16.07.2015 р.); Нацкомфінпослуг при підготовці пропозицій щодо напрямів вдосконалення діяльності ринків фінансових послуг та підготовці положення про порядок нагляду на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами (довідка № 4250/03-10 від 16.07.2015 р.); «АКБ Конкорд» при покращенні фінансового стану банку та розробці напрямів його діяльності (довідка № 38-01 від 20.11.2014 р.); Департаменту економічного розвитку Дніпропетровської обласної державної адміністрації під час формування проектів стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2020 року та програми соціально-економічного та культурного розвитку області на 2015 рік (довідка №1424/0/31-14 від 19.11.2014 р.); «АБ Рада банк» при формуванні системи управління діяльності банку та підвищенні ефективності його діяльності на ринку (довідка № 01-05/564 від 25.11.2014 р.); ПрАТ «СК Арсенал Страхування» при розробці фінансової політики компанії та удосконаленні програм за видами страхування (довідка № 384 від 18.02.2015 р.); фінансово-економічного департаменту Дніпропетровської міської ради при здійсненні інформаційно-аналітичної роботи та підготовці пропозицій до органів виконавчої влади (довідка № 138/13 від 21.05.2015 р.).

Результати наукових розробок Корнєєва М.В. використовуються у навчальному процесі Дніпропетровського гуманітарного університету при викладанні дисциплін «Економічна теорія», «Фінанси та фінанси підприємств», «Основи підприємницької діяльності», «Страхова справа» (акт від 30.10.2014), ДВНЗ «Національний гірничий університет» – «Ринок фінансових послуг», «Облік фінансових деривативів», «Контролінг інвестицій» (довідка від 05.06.2015 № 07-19/100), Української академії банківської справи – «Державне управління економікою», «Державний фінансовий менеджмент», «Інвестування» (акт від 25.03.2015).

Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи

У цілому позитивно оцінюючи наукове та практичне значення одержаних Корнєєвим М.В. результатів, слід зазначити деякі дискусійні положення, що мають місце в дисертаційній роботі.

1. В тексті дисертаційної роботи при формуванні авторського бачення поняття «фінансіалізація» автор наводить наступне визначення відповідно до багатоаспектного підходу: «процес стрімкого розширення частки фінансового сектору в економіці, що обумовлений швидкими темпами впровадження фінансових інновацій, перетіканням капіталу з реального у фінансовий сектор та характеризується зростанням кількості операцій з фіктивним капіталом і лібералізацією фінансових відносин» (стор. 57). Водночас в тексті автореферату вже наводиться визначення цього ж поняття у вузькому та широкому розуміннях (стор.9-10).

2. В контексті розуміння сутності дисбалансів руху фінансових ресурсів, що відрізняє підхід автора від існуючих, є обрання у якості критерію визнання таких дисбалансів не в реальному секторі економіки, а в фінансовому з метою генерування підвищених потенційних економічних вигод. (стор. 78). У даному аспекті не розкрито зміст та особливості руху фінансових ресурсів окремо в фінансовому та в реальному секторах в умовах відсутності дисбалансів, які дадуть змогу зробити висновок про умови виникнення дисбалансів руху фінансових ресурсів.

3. У роботі необхідно було б звернути увагу на дослідженні організаційних механізмів та прикладів взаємодії реального та фінансового секторів, обґрунтувати дисбаланси руху фінансових ресурсів різного походження. Також автору потрібно було б в першому розділі більше приділити увагу дослідженню різних причин походження дисбалансів руху фінансових ресурсів, в тому числі в країнах світу з різним рівнем економічного розвитку, враховуючи той факт, що далі автор активно використовує дані різних країн світу для оцінювання впливу таких дисбалансів на економіку.

4. Позитивно оцінюючи підхід автора до дослідження циклічності розвитку світової економіки та безпосередньо циклів нагромадження капіталу в межах теорії Дж.Аррігі , не розкритими залишилися особливості руху фінансових ресурсів під час різних циклів, відтак незрозумілим залишається на якому саме етапі циклу формуються дисбаланси руху фінансових ресурсів (стор. 60-75). Незрозумілим залишається підхід автора до визначення рівня концентрації фінансових ресурсів у фінансовому секторі економіки, який фігурує при ідентифікації третьої фази руху фінансових ресурсів (стор. 79,83).

5. Автор зазначає, що представлена на стор. 84 схема дослідження дисбалансів руху фінансових ресурсів базується на принципах системного підходу. При цьому автор не досліджує фактори мікро-, макро- та мегасередовища, що мають істотний вплив на формування та поширення цих дисбалансів в країні.

6. Автор в розробленому алгоритмі визначення інтегрального показника дисбалансів руху фінансових ресурсів використовує ряд індикаторів для характеристики фінансіалізації (стор. 102-103). В той же час, в роботі чітко не визначено, яким чином можна розрахувати інтегральний показник дисбалансів виходячи з нормалізованих значень індикаторів фінансіалізації.

7. Одним із недоліків розроблених автором моделей оцінювання впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на економічний розвиток країни (стор. 191-200, 233-242), на наш погляд, є відсутність в роботі чітко визначеного механізму реалізації отриманих результатів розрахунків.

8. Досить суперечливою є думка автора, що інструменти державного регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України можуть мати або стимулюючий, або стримуючий ефект (стор. 384-387), оскільки зазвичай вони поєднують ці ефекти залежно від напрямку використання інструменту. Крім того, питання регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в історичному ракурсі також залишилося поза увагою автора.

Проте вищенаведені зауваження та недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дисертаційного дослідження та не знижують наукову і практичну цінність дисертаційної роботи.

Загальна оцінка дисертації та її відповідність встановленим вимогам
Дисертаційна робота Корнеєва М.В. являє собою цілісну, завершену, самостійно виконану, кваліфіковану наукову працю, в якій на основі проведених автором досліджень отримані нові науково обґрунтовані результати щодо концептуальних засад формування та реалізації регуляторної політики, розвитку інструментарію та організаційно-методичних засад оцінювання дисбалансів ру-

ху фінансових ресурсів в економіці країни, які в комплексі дозволяють вирішити важливу й актуальну наукову проблему, що виявляється у методологічному забезпеченні розвитку теоретико-методологічних засад, розробці науково-методичного забезпечення і практичних рекомендацій щодо оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті та поставленим завданням, які повністю вирішені у процесі дослідження. Основні положення роботи, які виносяться на захист, мають елементи наукової новизни. Автореферат є автентичним за змістом і відображає основні положення дисертації. Наукові положення, що виносяться на захист, повністю відображені у публікаціях здобувача, які відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. Подана до захисту дисертація написана науковим стилем, матеріал викладений у логічній послідовності, висновки науково обґрунтовані та підтверджуються результатами спостережень. Напрямок дисертаційного дослідження відповідає профілю спеціальності 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертація Корнеєва М.В. на тему «Методологічні засади оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України» за змістом і оформленням відповідає вимогам п.п. 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р., що висуваються до докторських дисертацій, а її автор – Корнеєв Максим Валерійович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

професор кафедри економіки та
бізнес-адміністрування
Сумського державного університету
Міністерства освіти і науки України
доктор економічних наук, професор

В.Г. Боронос

Підпис Боронос В.Г. засвідчує
начальник ІКСТ Кисельо В.М.

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

**на дисертаційну роботу Корнєєва Максима Валерійовича
на тему «Методологічні засади оцінювання та регулювання дисбалансів
руху фінансових ресурсів в економіці України», подану на здобуття
наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю
08.00.08 – гроші, фінанси і кредит, у спеціалізовану вчену раду
Д 55.081.01 в Українській академії банківської справи**

Актуальність теми дослідження. У сучасній глобалізованій економіці надзвичайно важлива роль належить руху фінансових ресурсів, що спричиняє появу різноманітних дисбалансів, передусім через відрив фінансового сектору від реального. Як зазначає нобелівський лауреат Дж. Стігліц, «Фінансова система повинна бути засобом досягнення мети, а не кінцевою метою. Надвисокий прибуток, що отримується у фінансовому секторі, не може досягатися за рахунок принесення в жертву процвітання та ефективності решти економіки». Тож основним лейтмотивом виступів провідних вчених, політиків і громадських діячів у кризовий та посткризовий періоди стала теза про необхідність скорочення надміру зростаючого фінансового сектору. Водночас таке бачення проблеми не є виправданим і раціональним, оскільки йдеться не стільки про зменшення його ролі і обсягів, скільки про зміну парадигми розвитку й наближення фінансового сектору до потреб економіки. Суперечності між теорією й практикою, що обумовлюються впливом на цей та інші сектори процесів глобалізації, інформатизації, прискореного руху капіталу й архітектурних зрушень, зміни підходів до його регулювання в умовах системних ризиків і соціальних потрясінь, – це далеко не повний перелік проблем, сприяти вирішенню яких можна шляхом розроблення заходів із подолання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці.

Отже, тема дисертаційного дослідження Корнєєва М. В., в якому надано теоретичне узагальнення і здійснено нове вирішення важливої наукової проблеми, що полягає у розвитку теоретико-методологічних засад та розробці науково-методичного забезпечення і практичних рекомендацій щодо оці-

Міністерство освіти і науки України
Українська академія банківської справи
ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ

16.11.2015 в.к. № 40-005/1011

нювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в умовах фінансіалізації економіки України, є актуальною.

Зв'язок теми дисертації з науковими програмами та пріоритетними напрямками розвитку науки. Тема дисертації узгоджується з фундаментальними напрямками реалізації науково-дослідних програм. Дисертаційна робота виконана у контексті Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року. Наукові результати, теоретичні положення та висновки дисертаційного дослідження було використано при виконанні науково-дослідних робіт Української академії банківської справи. Так, у межах теми «Сучасні технології фінансово-банківської діяльності в Україні» (номер державної реєстрації 0102U006965) обґрунтовано інструментарій монетарної політики щодо регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці; «Реформування фінансової системи України в умовах євроінтеграційних процесів» (номер державної реєстрації 0109U006782) – надано пропозиції щодо перебудови фінансових і товарно-сировинних ринків в умовах фінансіалізації економіки; «Конкурентоспроможність національної економіки в умовах євроінтеграції» (номер державної реєстрації 0111U009459) – запропоновано науково-методичний підхід до оцінювання залежності дисбалансів руху фінансових ресурсів від процесів фінансіалізації; «Розвиток механізму функціонування банківської системи України під впливом іноземного капіталу» (номер державної реєстрації 0107U012112) – виявлено зв'язок між дисбалансами руху фінансових ресурсів та інвестиційними потоками в економіці.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові положення, висновки і рекомендації, що знайшли відображення у дисертації Корнєєва М. В. характеризуються високим ступенем обґрунтованості та достовірності, є достатньо аргументованими. Підтвердженням цього є структурна побудова та зміст роботи, широкий перелік використаних літературних джерел із досліджуваної проблеми. Обґрунтованість та достовірність наукових положень і результатів підтверджу-

ється використанням значного обсягу фактичного матеріалу, нормативних та інструктивних матеріалів, апробацією на науково-практичних конференціях.

Тема дисертаційної роботи розглянута та викладена всебічно і докладно. Визначена мета дисертаційного дослідження відповідає обраній темі. Слід відмітити системність підходу до вирішення поставлених завдань. Висновки являють собою логічно обґрунтований підсумок виконаної роботи, у повній мірі відображають основні положення проведеного дослідження та можливі напрями їхнього впровадження.

Наукові положення, викладені в дисертації, повною мірою досліджені, про що свідчить структурна побудова та зміст роботи, широкий перелік узагальнених, систематизованих та кваліфіковано опрацьованих автором робіт вітчизняних і закордонних вчених та фахівців з питань економічної теорії, теорії фінансів, інвестування, державного регулювання економіки. Поряд із науковою літературою з питань руху фінансових ресурсів, автор опрацював законодавчі та нормативно-правові документи; офіційні звітні дані НБУ, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Державної служби статистики України; аналітичні матеріали Міністерства фінансів України та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України; дані Світового банку, Організації економічного співробітництва та розвитку, МВФ, інших міжнародних організацій, рейтингових агентств; офіційні статистичні джерела досліджуваних країн.

При підготовці дисертаційної роботи автор орієнтувався на сучасну методологію наукових досліджень, що підтверджується застосуванням широкого спектру методів обробки інформації, зокрема наукова абстракція, індукція та дедукція, аналіз і синтез; історико-логічний; графічний; економіко-статистичні; порівняння, аналогії та екстраполяції; системно-структурний тощо. Логіко-структурна побудова дисертації демонструє володіння автором методологією економічного дослідження, забезпечує доступність сприйняття викладеного матеріалу.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджується відповідними публікаціями у монографіях, фахових виданнях України з економіки, зарубіжних наукових виданнях, і оприлюдненням на міжнародних науково-практичних конференціях. Обґрунтованість отриманих результатів дослідження підтверджується їх апробацією у наукових виданнях. Основні положення дисертаційної роботи отримали позитивну оцінку на міжнародних науково-практичних конференціях з широкою географією проведення, які відбулися у таких містах, як Київ, Миколаїв, Ужгород, Львів, Запоріжжя, Пшемишль, Чернівці, Донецьк, Одеса, Шеффілд, Прага, Софія та ін.

Висновки є логічно обґрунтованими, повністю відображають основні положення проведеного дослідження, а також можливі напрями їхнього використання у практиці – розробці наукових рекомендацій, спрямованих на подолання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, їх новизна. Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи, опублікованих наукових праць та авторефератом дисертації дозволяє стверджувати, що основні наукові положення, висновки і рекомендації, які сформульовані дисертантом, характеризуються науковою новизною і відображають особистий внесок здобувача у розвиток фундаментальних положень економічної теорії, що полягає у авторському розв'язанні актуальної наукової проблеми – розвитку теоретико-методологічних засад, створення методичного підґрунтя оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в умовах фінансіалізації економіки України. Важливим науковим результатом проведеного дослідження є обґрунтування теоретичної бази та методологічних підходів щодо оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці. До найбільш науково вагомих результатів, що містять наукову новизну, можна віднести:

1. Узагальнення автором основних положень наукових економічних шкіл щодо сутності поглядів на роль і характер взаємодії реального та

фінансового секторів. Суттєвим науковим здобутком автора в цьому контексті є систематизація теорій взаємодії фінансового та реального секторів, що здійснено шляхом виокремлення суб'єктів, інструментів і мотивів такої взаємодії (с. 34–43). Це дало можливість сформулювати методологічний базис трансформації ролі фінансового сектору в економіці країни по відношенню до реального від обслуговуючо-пасивної до відносно функціонально самостійної та автономної, розвинути теорію дисбалансів руху фінансових ресурсів.

2. Розкриття поняття «дисбаланс руху фінансових ресурсів» шляхом уточнення його змісту (с. 78–79) як диспропорційності використання фінансових ресурсів за напрямками, що характеризується переорієнтацією їх з обслуговування товарних відносин у реальному секторі економіки на генерування підвищених потенційних економічних вигод у фінансовому секторі. Це дозволило визначити спричинені фінансіалізацією трансформаційні зміни в русі фінансових ресурсів залежно від їх напрямків і мети використання. Позитивно слід оцінити проведену автором ідентифікацію економічної природи формування дисбалансів руху фінансових ресурсів, що ґрунтується на теорії циклічності нагромадження капіталу в межах світової економіки Дж. Аррігі та теорії довгих хвиль М. Кондратьєва (с. 60–77). У відповідності до цього автором виокремлено фази руху фінансових ресурсів (с. 79–80).

3. Дослідження індивідуальних та суспільних джерел виникнення та поширення фінансіалізації (на основі акціонерного та інноваційного підходів) та особливостей її прояву на мікро-, мезо-, макро- та мегаекономічному рівнях (на основі нагромаджувального, внутрішньогосподарського, гегемоністичного підходів) (с. 48–56). Це дало автору підстави навести власне тлумачення змісту фінансіалізації (с. 57–58), а також наслідки фінансіалізації на різних рівнях (с. 58–59).

4. Розкриття та деталізацію положень концепції регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в умовах фінансіалізації економіки

України. Дана концепція передбачає реалізацію узгоджених заходів з перебудови фінансових і товарно-сировинних ринків, спрямованих на зниження деструктивного впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів, які передбачають підвищення їх прозорості, посилення регулювання ринків товарних деривативів та наділення регуляторів правами «кредитора останньої інстанції», розмежування спекулятивних та хеджувальних операцій, введення додаткового оподаткування фінансових трансакцій (с. 350–369).

5. Авторський науково-методичний підхід до визначення залежності між дисбалансами руху фінансових ресурсів та інвестиційними потоками в економіці, який базується на застосуванні регресійних моделей з фіксованими ефектами. Це дозволило обґрунтувати вплив дисбалансів руху фінансових ресурсів на обсяги інфраструктурних і прямих іноземних інвестицій, динаміку нагромадження капіталу (с. 267–280).

6. Поглиблення групування детермінант посилення впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на функціонування товарно-сировинних ринків. На цій основі автором акцентовано увагу, що саме лібералізація валютно-фінансового регулювання, розвиток технологій торговельної діяльності, поширення фінансових інновацій, трансформація психологічно-поведінкової моделі призвели до дивергенції фінансового і реального секторів (с. 290–295).

7. Обґрунтування створеного переліку найбільш дієвих для економіки України інструментів державного регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів. Це дало змогу визначити взаємоузгоджені напрями подолання таких дисбалансів, враховуючи часові лаги між застосуванням відповідних інструментів і отриманням ефектів від їх дії та заходи фіскальної і монетарної політик (с. 371–396, 503).

8. Проведену автором формалізацію напрямів впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на стійкість фінансових секторів на основі аналізу зв'язків інтегральних показників таких дисбалансів та індикаторів фінансової

стійкості МВФ і Світового банку для країн з різним рівнем економічного розвитку. Це дало змогу визначити умови-дестабілізатори стійкості фінансових секторів країн під впливом фінансіалізації їх економік, які слід вважати об'єктом застосування регуляторних заходів на фінансових ринках. Підтверджено гіпотезу щодо негативного впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на стійкість фінансового сектору незалежно від загальноекономічних умов розвитку країни лише для розвинутих країн та країн з перехідною економікою за результатами формалізації (с. 116–141).

9. Розроблений науково-методичний підхід до оцінювання залежності дисбалансів руху фінансових ресурсів від процесів фінансіалізації через використання індикаторів, що її характеризують. Це дозволило сформуванню інтегрального показника дисбалансів руху фінансових ресурсів на основі застосування методу головних компонент та оцінити їх динамічні зрушення в умовах фінансіалізації економіки (с. 101–113).

10. Удосконалене автором науково-методичне забезпечення оцінки впливу фінансового сектору на рівень економічної активності у реальному секторі та динаміку валового внутрішнього продукту країни, що здійснено шляхом підтвердження гіпотези щодо прямого впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на конвергентні процеси у цих секторах економіки на основі: застосування регресії з урахуванням індивідуальних відмінностей лонгітюдних даних із повторюваними вимірами; врахування активів нефінансових корпорацій (с. 150–159). Отримані результати слугуватимуть подальшій розбудові фінансового сектору.

11. Удосконалений автором науково-методичний апарат оцінювання впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на економічний розвиток країни. В цьому контексті було удосконалено: інструментарій формалізації впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на економічне зростання, що базується на застосуванні індексу фінансіалізації (с. 180–202); методичні засади виявлення впливу цих дисбалансів на соціальний розвиток країни в умовах фінансіалізації її економіки, які ґрунтуються на встановленні зв'язків

таких дисбалансів із рівномірністю розподілу доходів населення, рівнем і глибиною бідності, рівнем безробіття (с. 226–247). Це дасть змогу окреслити напрями узгодження фінансової та соціальної політик країни.

12. Запропоновані концептуальні засади визначення залежності між дисбалансами руху фінансових ресурсів та ціновими показниками товарно-сировинних ринків, що забезпечується шляхом: групування традиційних фундаментальних факторів впливу на кон'юнктуру світових товарно-сировинних ринків і факторів, пов'язаних з дисбалансами руху фінансових ресурсів; встановлення характеру та підтвердження наявності причинно-наслідкових зв'язків між динамікою індексів світових ф'ючерсних та товарно-сировинних ринків (с. 304–327). Це дозволило сформулювати підґрунтя для коригування системи моніторингу фінансового сектору та виявити суттєвий вплив ринків похідних фінансових інструментів на цінові показники товарно-сировинних ринків.

Поряд із вищезазначеним, у роботі досліджено теоретичне підґрунтя фінансових ресурсів: наукові підходи до трактування сутності поняття, призначення, склад та структуру, джерела і форми утворення та напрями використання, методи фінансової діяльності. Розкрито змістовний базис руху фінансових ресурсів, його характеристики, ключові особливості та типологію (с. 16–28). Розглянуто сутність, структуру фінансового і реального секторів економіки (с. 29–34). Розкрито змістовні характеристики регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці: сутність, цільові орієнтири, види, складові, суб'єкти, окремі заходи, стратегічні напрями та їх спрямованість (с. 332–349).

Повнота викладу основних результатів дисертації, висновків і пропозицій в опублікованих працях здобувача. Ознайомлення з матеріалами дослідження та авторефератом Корнеєва М.В. свідчить про відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації. Наукова робота характеризується як наявністю теоретико-методологічних, так і практичних аспектів. В авторефераті у повному обсязі розкрито всі основні наукові результати,

сформульовано узагальнюючі висновки, визначено ступінь новизни отриманих розробок. Дисертаційна робота та автореферат відповідають встановленим вимогам, що висуваються до докторських дисертацій. Опубліковані за темою дисертації наукові праці достатньо повно відображають одержані результати. Кількість, обсяг і зміст друкованих праць відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. Основні наукові положення, висновки і результати дисертаційної роботи опубліковано в 48 наукових працях загальним обсягом 39,3 друк. арк., з яких особисто автору належать 36,1 друк. арк., у тому числі одноосібна монографія, 3 розділи у колективних монографіях, 24 статті у наукових фахових виданнях України з економіки (з них 13 – у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз), 5 статей у зарубіжних наукових виданнях, 1 стаття у інших виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз, 14 публікацій у збірниках матеріалів конференцій

Список зазначених праць повністю наведено в дисертації. Публікації відповідають вимогам до опублікування результатів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук. Публікації містять результати теоретичних досліджень та науково-практичних розробок автора, не містять повторень. Список основних праць наведено в авторефераті та в дисертації, причому для публікацій, виконаних у співавторстві, особистий внесок здобувача конкретно відображено. Хронологія публікацій Корнєєва М.В. відноситься до періоду 2011–2015 рр., що свідчить про еволюційність отримання здобувачем наукових результатів досліджень.

У цілому дисертаційна робота відзначається логічністю побудови, завершеністю, обґрунтованістю наукових положень та висновків, сучасним науковим стилем подачі матеріалу.

Автореферат оформлений згідно чинних вимог, у стислій формі передає основні положення дисертаційної роботи, не містить інформації, яка не наведена у роботі.

Наукове і практичне значення результатів дисертаційного дослідження. Наукова значущість отриманих результатів обумовлена можливістю

широкого застосування розроблених в дисертації теоретико-методологічних підходів як у проведенні подальших досліджень, так і у практичній діяльності. Результати дисертаційної роботи спрямовані на вирішення важливої науково-практичної проблеми, що виявляється у розвитку теоретико-методологічних засад та розробці науково-методичного забезпечення і практичних рекомендацій щодо оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в умовах фінансіалізації економіки України. Практичне значення наукових результатів, одержаних в дисертаційній роботі, визначається конкретною спрямованістю висновків, рекомендацій та пропозицій автора. Розроблені автором методологічні положення можуть бути використані у практиці функціонування виконавчих органів влади, регуляторних органів фінансового сектору, саморегулювальних організацій в різних секторах економіки тощо.

Окремі отримані автором результати є новими у сфері пізнання економічних процесів і явищ в умовах інституційних трансформацій і кризових явищ, становлять певний внесок у розвиток сучасної економічної та фінансової теорії.

Практичні рекомендації щодо оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України впроваджено в поточну діяльність органів державного управління, суб'єктів фінансового та реального секторів економіки, у навчальний процес вищих навчальних закладів. Окремі наукові результати дослідження автора використано в практичній діяльності: Апарату Ради Національного банку України – при здійсненні аналізу фінансового і економічного стану країни; Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг – при підготовці: 1) пропозицій щодо напрямів вдосконалення діяльності українських ринків фінансових послуг; 2) Положення про порядок нагляду на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами; Департаменту економічного розвитку Дніпропетровської обласної державної адміністрації – під час формування проєкту: 1) стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2020 року;

2) програми соціально-економічного та культурного розвитку області на 2015 рік; Фінансово-економічного департаменту Дніпропетровської міської ради – при здійсненні інформаційно-аналітичної роботи та підготовці пропозицій до органів виконавчої влади; «АКБ Конкорд» – при покращенні фінансового стану банку та розробці стратегічних напрямів його діяльності; «СК Арсенал Страхування» – при розробці фінансової політики компанії та удосконаленні програм за видами страхування; «АБ Рада банку» – при: 1) формуванні системи управління діяльністю банку; 2) підвищенні ефективності діяльності банківської установи на ринку; «Компанія «Дніпро-Агротехніка» – при прийнятті інвестиційних рішень в умовах фінансіалізації економіки.

Наукові результати, одержані автором, впроваджені у навчальний процес Української академії банківської справи при викладанні дисциплін «Державне управління економікою», «Державний фінансовий менеджмент», «Інвестування», Дніпропетровського гуманітарного університету – «Економічна теорія», «Страхова справа», «Основи підприємницької діяльності», «Фінанси та фінанси підприємств», ДВНЗ «Національний гірничий університет» – «Ринок фінансових послуг», «Облік фінансових деривативів», «Контролінг інвестицій».

Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи. Не применшуючи значення наукового доробку Корнєєва М. В., необхідно звернути увагу на деякі положення дисертаційного дослідження, які мають дискусійний характер або потребують додаткового обґрунтування:

1. Потребує більш детального дослідження сутність фінансових ресурсів, адже в авторському розумінні вони зводяться до грошових фондів, що створені в процесі розподілу, перерозподілу національного багатства (с. 17), тобто обмежуються макроекономічним рівнем;

2. У роботі варто було б відійти від класичної макроекономічної моделі кругопотоків між державним сектором, фінансовими ринками, ринками ресурсів, товарно-сировинними ринками, домогосподарствами, виробниками, зарубіжним сектором (рис. 1.10, с. 27). Натомість нами рекомендується

макроекономічна модель із міжсекторною взаємодією з інтеграцією у міжнародну економіку.

3. Досліджуючи у роботі фінансіалізацію, причини її виникнення і поширення, автору було б доцільно звернутися до дослідження фінансової глобалізації, що відображує процес розвитку світового фінансового сектору на фоні широкомасштабної лібералізації валютних режимів, активізації операцій на світових фінансових ринках, розвитку фінансового інжинірингу, інтеграції національних ринків капіталу у єдиний світовий простір з відповідною конфігурацією фінансової архітектури. До авторського розуміння фінансіалізації можна додати й інші її негативні наслідки, зокрема збільшення фінансової нерівноваги, зниження трансакційних витрат і періоду прийняття рішень, збільшення рівня споживання на противагу накопиченням тощо.

У періодизацію процесу фінансіалізації світової економіки за XII–XXI ст. (рис. 1.17, с. 74) варто було б включити формування фінансових центрів (хабів), де концентруються фінансові потоки (нині їх налічується близько 83).

4. Здобутком автора є систематизація індикаторів для характеристики фінансіалізації (рис. 2.1, с. 102), проте, на нашу думку, вони потребують розмежування у контексті, власне, фінансового сектору, банківської системи, ринку цінних паперів. Недооціненим виявився показники фінансової глибини, який і показує процеси фінансіалізації у динамічному розвитку. Корисним було б звернення до праць американських вчених, які розробили матрицю характеристик фінансового сектору (фінансові корпорації та фінансові ринки) з виокремленням глибини, доступності, ефективності та стійкості.

5. Авторське дослідження впливу дисбалансів руху фінансових ресурсів на конвергентні процеси у фінансовому та реальному секторах (розділ 2) не враховує підвалин ендогенної і екзогенної пропозиції грошей із формуванням на сьогоднішній день комплементарної моделі фінансових секторів, потреб реального сектору в емісійному або банківському фінансуванні.

6. Погоджуючись, що найактивніше поширення фінансіалізації можна пояснити скасуванням у розвинених країнах обмежень на міжнародний рух капіталу й лібералізацію торгівлі фінансовими активами (с.260), не можна вважати дослідження залежностей між дисбалансами руху фінансових ресурсів та інвестиційними потоками повним без висвітлення диверсифікації діяльності національних фінансових інститутів, їх укрупнення в результаті злиття-поглинання, а також формування фінансових груп.

7. У п'ятому розділі роботи «Концептуальні та методологічні засади регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України» варто було б висвітлити необхідність ринкового саморегулювання, державно-приватного-партнерства в економіці України, розмежувати заходи для банківської системи, ринку цінних паперів, товарно-сировинних ринків.

Однак, незважаючи на перераховані вище дискусійні положення, що містяться в дисертаційній роботі, вони не зменшують загального позитивного враження від неї та не ставлять під сумнів значний внесок автора у вирішення обраної ним наукової проблеми.

Загальна оцінка дисертаційної роботи та її відповідність встановленим вимогам. Дисертація Корнєєва М.В. на тему «Методологічні засади оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України» є цілісним завершеним науковим дослідженням. Представлені в роботі наукові положення та результати є авторським розв'язанням наукової проблеми, що виявляється у розвитку теоретико-методологічних засад та розробці науково-методичного забезпечення і практичних рекомендацій щодо оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в умовах фінансіалізації економіки України. Наукові положення, розробки, результати, висновки і рекомендації, що виносяться на захист відображені в опублікованих працях. З опублікованих у співавторстві наукових праць використані лише ті положення, що виступають результатом власної роботи здобувача. Логіко-структурна побудова дисертації демонструє володіння автором методологією економічного дослідження, забезпечує доступність сприйняття ви-

кладеного матеріалу. Всі положення, які винесено на захист, мають наукову новизну, їх рівень визначено коректно. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам до докторських дисертацій. Тема дисертаційного дослідження є актуальною і відповідає пріоритетним напрямкам вітчизняної державної політики та науковим програмам національного і регіонального значення. Тема і зміст дисертаційної роботи відповідають паспорту спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Основні положення, висновки і рекомендації дисертації є обґрунтованими і достовірними. Їх апробовано і опубліковано у відкритому друці у фахових виданнях. Зміст автореферату адекватно відображає основні положення дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Корнєєва Максима Валерійовича на тему «Методологічні засади оцінювання та регулювання дисбалансів руху фінансових ресурсів в економіці України» відповідає вимогам, які встановлені для дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук пунктами 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року. Автор дисертаційного дослідження Корнєєв Максим Валерійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

Професор кафедри фінансових ринків
Національного університету
державної податкової служби України,
доктор економічних наук, доцент

Ю. М. Коваленко

засвідчую:
Учений секретар НУДПСУ України
О. П. Шуба
№ 20/11 2015 р.